

در فضای مجازی
مراقب کلاه خود باشید
شگردهای کلاه برداری در فضای مجازی

جعفر ناسبی کیا
مژگان ابرپور

انتشارات افاقیا

۱۳۹۴

- سرشناسه : قاسمی کیا، جعفر - ۱۳۸۱
- عنوان و نام پدیدآور : در فضای مجازی مراقب باشید: شگردهای کلاه برداری در فضای مجازی
- مشخصات نشر : قزوین: افاقیا، ۱۳۹۴
- مشخصات ظاهری : ۴۷ ص. مصور.
- شابک: : ۹۷۸-۶۰۰-۹۵۳۱۸-۰-۶
- وضعیت فهرست نویسی : فیپای مختصر
- یادداشت : The little black book of scams. : عنوان اصلی :
- شناسه افزوده : قاسمی کیا، جعفر، - ۱۳۵۸
- شناسه افزوده : آذرپور، مژگان، - ۱۳۵۸
- شناسه افزوده : کمیسیون رقابت و حمایت از مصرف کنندگان استرالیا
- شناسه افزوده : Australian Competition & Consumer Commission :
- شماره کتاب‌شناسی ملی: ۳۸۱۵۳۲۸

انتشارات افاقیا

در فضای مجازی مراقب کلاه خود باشید
حسین قاسمی کیا، مؤلفان آذربایران

ناشر: افاقیا

چاپ اول: ۱۳۹۴

شماره تجدید: ۱ نسخه

صفحه آرا: احمد مویانی

طرح جلد: عطیه مدسنم

ویراستار: ا. امیردیوانی

لیتوگرافی و چاپ: پیشگام

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۵۳۱۸-۰۰-۶

بها: ۵۰۰۰ تومان

قزوین - خیابان فجر روبروی خانه های بانک مسکن کوچه ۸، پلاک ۱

تلفکس: ۳۳۳۶۸۶۳۸ - ۰۲۸ ، همراه: ۰۹۱۲۵۸۱۰۹۷۲

صندوق پستی ناشر: ۳۴۱۳۹۵۸۵۵۱

حق چاپ برای ناشر محفوظ است.

info@aqaqia.ir

برای تحویل کتاب در درب منزل به وبسایت انتشارات افاقیا مراجعه نمایید

www.aqaqia.ir

سامانه پیامک: ۳۰۰۰۶۰۴۴

دیباجه

شگردهای کلاه برداری در فضای مجازی

نهادن اطلاعات شخصی روی اینترنت ممکن است سبب سوء استفاده‌ی سودجویان و کلاه برداران گردد؛ این در حالی است که امروزه بر اثر گستردگی شبکه‌های اجتماعی، جمع‌گیری از کاربران اینترنت به نشر دانسته‌های‌شان در این شبکه‌ها مبادرت می‌ورزند، اطلاعاتی که بعدها ممکن دارد مورد سوء استفاده‌ی سایرین واقع شود!

یکی از استادان دانشگاه و کارشناسان فضای مجازی در این زمینه اظهار می‌دارد: موضوع مورد بحث دو حالت دارد. افراد زمانی را با اختیار خود و با پست الکترونیکی (ایمیل) شخصی روی سامانه (سیستم) سپری می‌کنند. به این ترتیب امکان سوء استفاده‌های احتمالی به وجود می‌آید و درصد آن نیز خیلی بالا است. بی‌گفته از این، گاه اشخاص مشتاق نیستند که دانسته‌های خصوصی‌شان بر بلا گردد و از همین روی، اطلاعات را در رایانه خویش و یا در پست الکترونیکی ذخیره می‌کنند. در چنین مواردی ناخواسته و به علت افشای اطلاعات و جز این‌ها، این گونه اطلاعات در اختیار دیگران نهاده می‌شود.

شیوه‌های کلاه برداری در فضای مجازی

چوپان دروغگو، دلارهای سیاه، شاهزاده‌ی نیجریه‌ای، خانه‌های اجاره‌ای، فیشینگ و تماس از زندان در زمره مهم‌ترین ترفندهای کلاه برداران در سال ۱۳۹۳ به شمار می‌آیند! کلاه برداران، مجرمانی هستند که با روش‌های متقلبانه و سوء استفاده از طمع

قربانیان شان عملیات تبهکارانه شان را به اجرا درمی آورند. این دسته از مجرمان از ضرب و هوشی فراوانی برخوردار بوده و از ذکاوت خویشتن در مسیر خلاف سود برده اند! به منظور فریب قربانیان شان، وسوسه های فریبکارانه را به کار می بندند و ظاهری فریبنده دارند. برای اعمال شان راهکارهای گوناگونی دارند و پاره ای از شیوه های شان، در حالی که هنوز نخ نما شده است، لیکن به علت سادگی طعمه های شان هم چنان بازار داغی دارند!

در سال های اخیر گروهی از کلاه برداران، سبک های سنتی را طرد کرده و به روش های نوین روی آورده اند. این کلاه برداران سایبری در فضای مجازی پرسه زده و به بهانه فروش ارزان اقل و یا و... اینترنتی وجه، دست به کلاه برداری می زنند!

چند شیوه متداول کلاه برداری

- چوپان دروغگو

«من چوپانی ساده ام که کوزه ای مد ماه از سکه طلا یافته ام. از طریق استخاره، شماره شما را پیدا کرده ام و تصمیم دارم بابت یاری آن از سکه ها را به فروش رسانم.» این پیامک مرسوم شماری از کلاه برداران معروف، چوپان دروغگو است که خود را بی سواد معرفی کرده و به شما پیشنهاد خرید سکه ها را به بهانه ناپیوستگی می دهند! حتی جهت اطمینان خاطر شما در مرحله نخست، چند سکه واقعی را برایتان می آورند. در جریان معامله، همه سکه ها تقلبی از کار درمی آیند! حالا چنانچه متوجه نشدید که سرمایه خویش را به خاطر سکه های تقلبی به باد داده اید، لیکن در صورتی که بی ببرید، آن وقت باید در قبال تهدید با سلاح، پول هایتان را بدهید. معلوم شد است که چنین کلاه برداری برای کشتار طعمه های خویش، کوچک ترین هراسی به دل نمی دهند!

- دلارهای سیاه

نوسان های بازار ارز به رواج کلاه برداری با روش دلارهای سیاه در کشور انجامیده است. چند تبعه آفریقایی با پرسه زدن در بازار ارز به بهانه فروش دلارهای سیاه، پول کلانی به دست آورده و از کشور گریخته اند. چند گروه کلاه برداری بدین روش دستگیر شده اند. ولی هم چنان شاهد تشکیل پرونده هایی در این عرصه هستیم. آنها می گویند: دلارها

در مسیر سفر به ایران کثیف شده‌اند و با شوینده‌ای مخصوص در کمتر از ۴۸ ساعت به حالت عادی برمی‌گردند!

- شاهزاده‌ی نیجریه‌ای

طی این شیوه، فردی که عمدتاً زن سیاه‌پوستی است، یک پست الکترونیک (ایمیل) به ضمیمه عکس برای خیلی‌ها ارسال می‌دارد و خویشتن را شاهزاده نیجریه‌ای می‌داند. وی ادعا می‌کند که برای خروج ثروت هنگفتش از کشور نیجریه، باید نخست مالیات بپردازد و برای این عمل نیازمند پول است. او به طعمه‌هایش وعده می‌دهد چنانچه در این امر مددش کنند، ایشان را در ثروتش شریک می‌کند. وی طعمه‌های خود را با ادعای دوستی به همین سادگی می‌فریبد و پس از واریز پول به حسابش دیگر به هیچ پیامی پاسخگو نیست. فردا روزی یاد شده به کلاه‌برداری ۴۱۹ شهرت دارد و به بندی از قانون جزای نیجریه اشاره دارد که جرایم اینترنتی طی آن توصیف شده است!

- خانه‌های اجاره‌ای

کلاه‌برداران با کاربرد این شیوه، نخست با نامی را با رهن و اجاره بهای نازل اجاره کرده و آن‌گاه خانه را با جعل سند، به چند نفر به شکل رهن اجاره داده و یا می‌فروشند. بدون شک در خلال سالیان اخیر با اجرای طرح رند (کُد) رهگیری، کاربرست راه کار مزبور دشوارتر شده ولی هنوز مجرمانی وجود دارند که بدون وسیله قربانیان را سرکیسه می‌کنند!

- فیشینگ

دسترسی به رمز عبور و نام کاربری به منظور دست‌یابی به کارت‌های اعتباری، از دلخواه‌ترین کلاه‌برداری‌های متداول در جهان شمرده می‌شود که در اصطلاح «فیشینگ» نام دارد. از جمله شیوه‌های این گونه کلاه‌برداری به این ترتیب است که طعمه‌ها، اسیر شماره‌هایی می‌گردند که به نیت فریفتن آنان گرفته شده و سپس قطع می‌شوند. کنجکاوی افراد برای پی بردن به اینکه تماس از دست رفته، مربوط به کیست، باعث می‌شود تا کلاه‌برداری از آنها میسر گردد. حال این پرسش مطرح می‌شود که کیفیت این حقه چه‌سان است؟ در پاسخ آن باید گفت یک رایانه شماره‌هایی را

برمی‌گزینند و آنگاه به طور خودکار با آنها تماس می‌گیرد. بعد از آنکه زنگ تلفن طعمه یا هدف موردنظر یک بار به صدا درآمد، رایانه مذکور از کار بازمی‌ماند و گوشی در منوی فهرست تماس‌ها یک تماس هدر رفته را می‌نماید. تا اینجا تکمیل طرح مزبور به این بستگی دارد که صاحب تلفن به شماره‌ای که به منزله تماس از دست رفته در فهرست تماس‌های دستگاهش نمایان شده است، پاسخ دهد یا نه!

کنجکاوی در ردیف یکی از مهم‌ترین عواملی است که به موفقیت چنین نقش‌هایی می‌انجامد و حتی کلاه‌برداران نیز خود می‌دانند که بسیاری از مردم به تماس‌های از دست رفته‌شان به راحتی جواب می‌دهند تا نهایتاً به دلیل برقراری آن تماس پی ببرند. در هر صورت، با پاسخ به تماس از دست رفته، صاحب تلفن بی‌آنکه متوجه باشد به یک سامانه پرداخت بانکی متصل می‌شود که سریعاً به زیان او نرخ‌هایی محاسبه می‌گردد. کلاه‌برداران هم از این فرصت سود جسته و اطمینان می‌یابند که از این تماس، مبلغی به دست آمد. سپس با رانی که قبض ماهانه مشترکین به دست‌شان می‌رسد، افرادی که مورد چنین سوءاستفاده‌های مالی واقع شده‌اند، تازه به حقیقت ماجرا پی می‌برند.

- کلاه‌برداری از زندان

بعضی از کلاه‌برداران درون زندان هم بیکار ننشسته و به صورت تلفنی از آنجا به حساب خود پول واریز می‌کنند. این دسته از تبهکاران به بهانه خرید طعمه‌ها را پای دستگاه خودپرداز کشانده و از طعمه می‌خواهند گزینه انگلیسی را برگزینند. بعد از عوض واریز پول، از حساب فروشنده برداشت می‌کنند.

- راه‌های پیش‌گیری از کلاه‌برداری

۱. از ارائه اطلاعات کارت بانکی‌تان به نزدیکان خود بپرهیزید.
۲. از نوشتن رمز کارت بانکی در کنار کارت خودداری کنید و کارت بانکی‌تان را به شخص دیگری ندهید و چنان‌چه این امر صورت پذیرفت، سریعاً نسبت به تغییر رمز کارت خویش اقدام کنید.
۳. هیچ‌گاه به پست‌های الکترونیکی (ایمیل‌ها) با عناوین شرکت در قرعه‌کشی، برنده

شدن در مزایده یا مسابقه، خرید کالاها یا کم‌یاب، انواع کمک‌های مالی، مشارکت در سودهای معاملاتی متفاوت و ... اعتماد نکرده و دیناری را به حساب اشخاص ساکن خارج از کشور واریز نکنید.

۴. به منظور انجام انواع عملیات بانکی اعم از پرداخت قبوض، پرداخت شهریه دانشگاه، انتقال وجه به سایر حساب‌ها، انواع خریدهای اینترنتی و ... تا سر حد امکان از کافی‌نت استفاده نکنید و در صورتی که اجباراً از کافی‌نت جهت عملیات بانکی استفاده کردید، فوراً بعد از انجام عملیات فوق با مراجعه به دستگاه‌های خودپرداز، در بانک خود نسبت به تعویض رمز کارت اقدام نمایید.

۵. برای پرداخت‌ها و خریدهای اینترنتی، فقط شماره روی کارت، رمز دوم، تاریخ انقضای کارت و شماره رای ۳ یا ۴ رقمی پشت کارت (CVV۲) کافی است. پس در صورت افشای رمز دوم، کارت خود بلافاصله با مراجعه به نزدیک‌ترین خودپرداز اقدام به تعویض رمز دوم خویش کنید.

۶. از انتخاب رمزها و کلمه عبوری ساده و برآست (رُند) مثل تاریخ زایش، شماره شناسنامه و ... جداً خودداری نمایید.

برای نگارنده این خشنودی حاصل شده است که افشین بر ترغیب آقای قاسمی کیا و سرکار خانم آذریور به انتخاب و ترجمه کتاب «در فضای مجازی مراقب کلاه باشید» ویراستاری و دیباچه‌نگاری را برعهده گیرم، باشد که چراغی فرا راه این مترجمان جوان و کوشنده در کسب کامیابی‌های آتی در این رهگذر به حساب آید. زیستار پیش‌رو را با بیت نغز و آموزنده‌ای از شیخ اجل سعدی پایان می‌بخشم که فرموده:

به راه بادیه رفتن، به از نشستن باطل و گر امید نیابم به قدر وسع بکوشم

مقدمه مترجمان

بی شک غایت نهادهای اختراعات بشری، چیزی جز سهولت بخشی به جریان زندگی آدمیان نبوده و نیست، اما همین بهین، مواردی چند از این اختراعات و اکتشافات بشری را می توان نام برد که مشکلاتی را نیز به چهارستون پیکره ی زندگی وارد آورده اند! فن آوری های مربوط به رایانه، اینترنت، پست الکترونیکی (Email)، دستگاه های خودپرداز بانکی، انتقال وجوه برخط (آنلاین) و ... نیز به عنوان آخرین دست آوردهای انسان امروز دچار بیشترین و در عین حال راحت ترین سوء استفاده ها و سوء نیت ها از سوی خاطیان و مجرمان فضای مجازی واقع گردیده اند.

کتاب حاضر که به همت شورای رقابت و مصرف کنندگان ایتالیا (ACCC) تألیف شده، یکی از پرمخاطب ترین کتب منتشر شده در سال ۲۰۱۲ است که در صدد نشان دادن جدیدترین شگردها و ترفندهای کلاه برداری مجازی از طریق اینترنت، بست الکترونیکی، کارت های اعتباری و ... می باشد. در واقع هدف از ترجمه ی این اثر، چیزی جز نمایان ساختن زوایای پنهان کلاه برداری ها در فضای مجازی و آشنا ساختن عموم مردم با روزآمدترین ترفندهای این فن آوری جدید نیست. ضمناً علاوه بر معرفی این حقه ها، توصیه هایی نیز در جهت به دام نیفتادن در کمند کلاه برداران ذکر شده که مطمئناً با توجه به مشاهده ی موارد بسیاری از این دست که روزانه در کشور ما نیز به وقوع می پیوندد، برای شما خواننده عزیز بسیار راه گشا و مفید فایده واقع خواهند شد.

دلگرمی ما در ترجمه این اثر زمانی دو چندان گردید که از موهبت راهنمایی‌های خالصانه‌ی استاد عزیزمان: جناب آقای "ابوالفضل امیردیوانی" برخوردار شدیم. هم چنین ویراستاری این کتاب نیز برعهده‌ی این چهره ماندگار عرصه‌ی ترجمه، تألیف و ویراستاری کشور بوده است. قطعاً پس از استعانت از خداوند متعال، رهنمودهای ایشان در بحث ترجمه گام‌های ما را مثل همیشه استوار تر ساخته است. به علاوه، از جناب آقای "احمد وبّدی" از جوانان خوش فکر و پر انگیزه‌ی عرصه چاپ و نشر که در چاپ این اثر نثری مگر ما بوده‌اند، کمال سپاس را داریم. در پایان امیدواریم با مطالعه این کتاب رضایت خیاط‌ها را خواننده محترم را جلب کرده باشیم.

جعفر قاسمی کیا

مژگان آذرپور

مقدمه ی کتاب

هر ساله کلاه برداران^۱ در استرالیایی ها، مشاغل و نظام اقتصادی شان، نه تنها میلیون ها دلار خسارت، بلکه آسیب های غیرمالی فراوانی به دنبال دارد. این نسخه جیبی کتاب The little Black book of Scams توسط «شورای رقابت و مصرف کنندگان استرالیا (ACCC)»^۲ که یک رسته ملی حمایت از مصرف کننده است پدید آورده شده است. اثر یاد شده در سطح بین المللی به عنوان منبعی مهم برای مصرف کنندگان و مشاغل کوچک در درک مسائل رایج پیرامون کلاه برداری ها به شمار می رود:

- رایج ترین کلاه برداری هایی که باید مراقب شان باشید.
- کلاه برداران^۳ از چه ابزارهایی برای فریب شما استفاده می کنند.
- شگردهای کلاه برداری شخصی.
- اصول اساسی^۴ در خصوص ایمن سازی خود در مقابل این کلاه برداری ها و بالاخره اینکه
- یک کلاه برداری را به کجا گزارش دهیم؟

این کتاب به صورت برخط^۵ به نشانی اینترنتی^۶

www.accc.au/litte_black_book_of_scams در دسترس خوانندگان قرار گرفته

است. برای در امان بودن از کلاه برداری ها در تارنمای (وب سایت) ^۲ SCAMwatch ثبت نام کنید. چنانچه می خواهید جلوتر از کلاه برداران گام بردارید، به تارنمای SCAMwatch وابسته به ACCC سری بزنید: www.scamwatch.gov.au با ثبت نام در این تارنما، می توانید هشدارهایی را درباره کلاه برداری های جدید که مصرف کننده ها و مشاغل کوچک را موردنظر قرار داده اند، به صورت پست های الکترونیکی ^۴ (ایمیل ها) دریافت کنید.

هم چنین SCAMwatch را می توانید در Twitter به نشانی

[@scamSCAMwatch](https://twitter.com/scamSCAMwatch) و یا در

<http://twitter.com/SCAMwatch-gov> دنبال کنید.

۱. Scams

۲. ACCC: Australian Competition and Consumer Commission

۳. Scammers

۴. Golden rules

۵. Online

۶. Internet

۷. Website

۸. E-mail